

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan tason poliittisten puolueiden ja säätiöiden perussäännöstä ja rahoituksesta”

COM(2012) 499 final – 2012/0237 (COD)

(2013/C 133/16)

Esittelijä: **Henri MALOSSE**

Toiset esittelijät: **Georgios DASSIS, Luca JAHIER**

Neuvosto päätti 10. lokakuuta 2012 ja Euroopan parlamentti 22. lokakuuta 2012 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artiklan ensimmäisen alakohdan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset Euroopan tason poliittisten puolueiden ja säätiöiden perussäännöstä ja rahoituksesta

COM(2012) 499 final – 2012/0237 (COD).

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea päätti 15. marraskuuta 2012 työjärjestyksensä 19 artiklan 1 kohdan nojalla muodostaa alakomitean vastaamaan asian valmistelusta.

Asian valmistelusta vastannut alakomitea ”Euroopan tason poliittisten puolueiden rahoitus” hyväksyi lausuntoluonnoksen 30. tammikuuta 2013 (esittelijä Henri MALOSSE, toiset esittelijät Georgios DASSIS ja Luca JAHIER).

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 13.–14. helmikuuta 2013 pitämässään 487. täysistunnossa (helmikuun 13. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 155 ääntä puolesta ja 1 vastaan 6:n pidättyessä äänestämästä.

1. ETSK korostaa komission ja parlamentin tapaan, että Euroopan unionin toiminnan tehostaminen edellyttää paremmin tunnettuja ja tunnustettuja Euroopan tason poliittisia puolueita ja säätiöitä, joiden tulisi myös olla edustavampia ja kansalaisläheisempiä.

2. ETSK kannattaa yhtenäisen oikeudellisen aseman määrittämistä Euroopan tason poliittisille puolueille ja säätiöille sekä niiden toimintaan kohdistuvien valvontamekanismien tarkistamista, jotta ne saavat paremmat edellytykset sisäiselle demokraattiselle toiminnalleen ja niiden tehokkuus, näkyvyys, avoimuus ja tilinpito paranevat.

3. ETSK korostaa tässä yhteydessä erityisesti sitä, että ehdotetun perussäännön soveltamisalaan kuuluvien puolueiden ja säätiöiden tulee yhtyä näkemykseen Euroopan yhdentymisen päämääristä ja jakaa unionin perusarvot sellaisina kuin ne on vahvistettu perussopimuksissa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa.

3.1 ETSK katsoo, että Euroopan tason aseman saavan puolueen tai säätiön tulisi Euroopan yhdentymisen päämäärien mukaisesti edistää rauhan lujittamista, valtioiden ja kansojen välistä yhteistyötä, taloudellista ja sosiaalista kehitystä ja kansalaisten hyvinvointia sekä sanan- ja mielipiteenvapauden demokraattista harjoittamista.

3.2 Euroopan tasolla turvattuja perusarvoja, joita tällaisten puolueiden ja säätiöiden tulisi ETSK:n mielestä ehdottomasti kunnioittaa, ovat perussopimuksissa – erityisesti Euroopan unionista tehdyn sopimuksen johdanto-osassa – ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa vahvistetut arvot, joihin kuuluu muun

muassa perusoikeuskirjan 21 artiklan mukainen kaikenlaisen syrjinnän kieltö. Naisten ja miesten välisen tasa-arvon, joka on myös vahvistettu perusoikeuskirjan 23 artiklassa, tulisi toteutua kaikilla aloilla ja lisäksi Euroopan tason poliittisten puolueiden ja säätiöiden johtotelemissä.

3.3 ETSK suosittaa, että Euroopan tason asemaa tavoittelevat poliittiset puolueet ja säätiöt vahvistavat edellä mainittujen perusperiaatteiden noudattamisen erillisessä julistuksessa. Euroopan parlamentin ja erityisesti sen perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioiden valiokunnan tehtävänä on valvoa EU:n perussopimuksiin kirjattujen perusperiaatteiden ja -oikeuksien noudattamista ja ilmoittaa niihin kohdistuvista loukkauksista.

3.4 ETSK muistuttaa myös Euroopan unionin tuomioistuinten keskeisestä tehtävästä näiden periaatteiden kunnioittamisen valvojana, sillä aihe voidaan saattaa sen käsiteltäväksi muun muassa välitoimimenettelyn kautta.

4. ETSK korostaa myös tarvetta tukea ennestään toimivien Euroopan tason poliittisten puolueiden ja säätiöiden lisäksi uusien puolueiden ja säätiöiden syntymistä ja kehittymistä Euroopan tasolla, kunhan ne täyttävät toimintaa, arvojen kunnioittamista ja edustusta koskevat kriteerit.

4.1 Rahoituksen saannille asetettu lisäkriteeri, jonka mukaan yksi Euroopan parlamenttiin valittu jäsen riittäisi täyttämään vaaditut edellytykset, ei vaikuta asianmukaiselta etenkin, kun otetaan huomioon, että vaalitavat ja siten valituksi tuleminen mahdollisuudet poikkeavat edelleen suuresti toisistaan eri jäsenvaltioissa.

4.2 ETSK ehdottaakin, että edustusta koskevat ehdot määritellään käyttäen vertailukohtia, jotka eivät ole näin sattumanvaraisesti syrjiviä. ETSK kehottaa ottamaan mallia eurooppalaiselle kansalaisaloitteelle asetetuista kriteereistä ja ehdottaa, että ehdoksi asetetaan vähintään miljoona ääntä vähintään seitsemästä eri maasta edellisissä Euroopan parlamentin vaaleissa.

4.3 Euroopan tason puolueiden ja säätiöiden rahoituksen, talousarvioiden ja niiden saamien lahjoitusten tulee olla avoimia ja julkisia. Kansalaisilla on oikeus ja velvollisuus tutustua puolueiden ja säätiöiden rahoitustapoihin ja menoihin. Mahdollisista sanktioista ja/tai rahoituksen keskeytyksistä tulee ilmoittaa tiedotusvälineissä.

5. Asetusehdotuksen käsittelyn yhteydessä ETSK muistuttaa painokkaasti myös yhä edelleen eriarvoisesta ja jopa eriarvoisemmaksi käyvästä kohtelusta yhtäältä Euroopan tason poliittisten puolueiden ja säätiöiden ja toisaalta yleistä etua Euroopan tasolla tavoittelevien (mm. taloudellisten, ammattiyhdistysalan, yhteiskunnallisten, humanitaaristen, kulttuuri- tai urheilualan) järjestöjen ja säätiöiden välillä.

5.1 Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (nk. Lissabonin sopimus) 11 artiklassa vahvistetaan osallistavan demokratian olemassaolo eli julkista keskustelua EU:ssa ylläpitävien järjestöjen ja säätiöiden tärkeys. ETSK toteaa näiden eurooppalaisten järjestöverkkojen kasvattaneen merkitystään ja nousseen tietyissä tapauksissa jopa hallitsevaan asemaan kaikille avoimen internetin ansiosta. Ne ovat osallistavan demokratian uusia voimia, ja niillä on jo nyt elintärkeä, jatkuvasti kasvava rooli tiedotuksessa, julkisessa keskustelussa ja eurooppalaisen mielipiteen muokkauksessa. Näin ne rikastuttavat ja täydentävät edustuksellisen poliittisen demokratian rakenteita. Niiden lisäarvo on erityisen selkeä Euroopan tasolla, jossa osallistavan demokratian moninaiset ilmentymät levittäytyvät luonnollisesti yli valtioiden rajojen.

5.2 Kansalaisten ja Euroopan tason johtajien ja poliitikkojen välillä on kuilu, jota kriisi on entisestään kasvattanut. ETSK varoittaaakin komissiota siitä, että tarkoitukseen sopimaton lä-

hestymistapa, jossa otetaan huomioon vain Euroopan tason poliittisten ”järjestöjen” erityiset ja riippumattomat oikeudet myöntämättä vastaavia oikeuksia näille muille Euroopan tason järjestöille, vaikuttaa haitallisesti ja kielteisesti. ETSK haluaa erityisesti korostaa, ettei poliittista Eurooppaa voida erottaa kansalaisten ja kansalaisyhteiskunnan Euroopasta, jonka lähtökohtana ovat yhdistykset ja järjestöt ja niiden käytössä Euroopan tasolla olevat tarkoituksenmukaiset, tehokkaat ja yhdenmetyt oikeudelliset välineet.

5.3 ETSK muistuttaa jälleen komission useita vuosia sitten tekemästä päätöksestä perua ehdotus eurooppayhdistyksen sääntöiksi. Syyksi väitettiin sitä, että poliittisen yhteisymmärryksen aikaansaaminen neuvostossa osoittautui vaikeaksi, mutta ETSK ei pidä tätä perustelua tällaisessa asiassa sinänsä hyväksyttävänä eikä vielä tänä päivänäkään todennettavissa olevana.

5.4 ETSK on myös edelleen huolissaan esteistä, jotka aina vain haittaavat eurooppayhtiön aseman toteutumista: niitä ovat toisaalta nykyisten eurooppayhtiön sääntöjen heikoksi jäänyt vetovoima, joka paljastaa hankkeen epäonnistuneen, ja toisaalta sellaisten yksinkertaistettujen sääntöjen viivästyminen ja jatkuva vastustus, jotka olisivat kaikenkokoisista yrityksistä muodostuvan, lopultakin merkittävän joukon saatavilla.

6. ETSK vakuuttaa tukevansa eurooppalaisen säätiön perussääntöehdotusta, kuten 18. syyskuuta 2012 annetussa lausunnossa⁽¹⁾ todettiin, ja korostaa tarvetta välttää kaikenlainen syrjintä suhteessa Euroopan tason poliittisiin säätiöihin.

7. ETSK, joka siis kyllä kannattaa Euroopan tason poliittisten puolueiden ja säätiöiden yhtenäisen oikeudellisen aseman määrittämistä, pyytää edellä esittämiensä huomautusten valossa ja Euroopan unionin takaaman syrjimättömyyden periaatteen mukaisesti komissiota kuitenkin ehdottamaan viipymättä vastaavaa eurooppalaista asetusta muiden kuin poliittisten Euroopan tason järjestöjen perussäännöstä ja rahoituksesta sekä nopeuttamaan eurooppalaisen säätiön perussäännöstä annettavan asetuksen hyväksymistä.

Bryssel 13. helmikuuta 2013

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*
Staffan NILSSON

⁽¹⁾ EUVL C 351, 15.11.2012, s. 57.